

Geachte projectleider

Zoals u tijdens de twee vorige bijeenkomsten in 2023 gemerkt hebt, maken we ons grote zorgen over de veiligheid en gezondheid van omwonenden. Die zorg hebben we eerder geuit. Zo verzochten we tijdens het omgevings-overleg Sachem herhaaldelijk om keuringsrapporten van de oude installaties en om het explosieveiligheidsrapport. Dat is inmiddels zo'n vijf jaar geleden.

Pas tijdens ons overleg op 26 september 2023 blijkt dat het explosieveiligheidsrapport zich altijd bij Sachem bevindt, en het bedrijf dat kennelijk zo wil houden. Inspecties, ODRN en mogelijk ook de veiligheidsregio mogen het bij het bedrijf inzien, maar transparant zijn naar omwonenden over de explosieveiligheid (die als interne arbeidsomstandigheid lijkt te worden beschouwd) blijkt niet mogelijk. We worden hierdoor absoluut niet geruster over de mogelijke risico's.

Deze brief gaat over een andere zorg, namelijk de incidenten bij Sachem. Ook bij het laatste overleg is er weer over gesproken, o.a. ook over de mede door u als ernstig gekwalificeerde lekkage van ECH op 28 november 2020. Daarnaast ging het over een tweetal incidenten dit najaar. Ook eerdere incidenten kwamen tijdens het omwonendenoverleg ter sprake, alsmede de onvolledige en daarmee onzorgvuldige berichtgeving over de forse lekkage van het koelmiddel R507, een zeer schadelijk broeikasgas.

In het door omwonenden opgestelde en door u geredigeerde verslag staat over de incidenten:

- *[Eén van de aanwezige bewoners raadt aan om structureel en consequent bij ODRN de incidenten, die bij Sachem plaatsvinden, bij te houden. Zo krijg je het beste inzicht en overzicht op de situatie. De directeur van de ODRN vindt dit een goed idee en vraagt aan de projectleider complexe inrichtingen hierin initiatief te nemen \(A\).](#)*

In het concept verslag vanuit de ODRN lezen we dit aangaande een andere weergave van de gemaakte afspraak:

- *[De ODRN antwoordt dat incidenten in het zaakstelsel geregistreerd worden en dus terug te vinden moeten zijn.](#)*
- *[ACTIE: bovengenoemde ECH-incidenten controleren](#)*

Ter verduidelijking: Bovengenoemd actiepunt om ECH-incidenten te controleren, had betrekking op een eerdere lekkage van ECH. Een lekkage die plaatvond twee jaar voor de ECH-lekkage op 28 november 2020.

De reactie vanuit de ODRN, zoals verwoord in uw verslag, komt bij ons over alsof de registratie en afhandeling van incidenten - op mogelijk deze ene uitzondering na - op orde zou zijn.

We zijn een andere mening toegedaan, zo hebben we tijdens het overleg ook kenbaar gemaakt.

Precies dat leidde tot onze vraag om structureel en consequent om te gaan met alle incidenten.

Uw directeur honoreerde onze vraag met een verzoek aan u.

Ons beeld van de huidige afhandeling van incidenten door de ODRN is dat sprake is van korte lijntjes tussen toezichthoudende instanties onderling en Sachem, dat het contact veelal telefonisch en/of mondeling plaatsvindt, dat inspecties en het treffen van voorbereidingen gezamenlijk en op locatie gebeuren, dat veel zaken direct onderling besproken worden en hierbij vaak geen e-mailbericht of terugrapportage meer volgt.

Dit veroorzaakt een beperkte, regelmatig onvolledige en soms ook onjuiste incidentregistratie en afhandeling.

Dat is een doodzonde in een kwaliteitssysteem. En daardoor komt de veiligheid van burgers in het gedrang.

Hieronder treft u een overzicht van incidenten, waarbij we een incorrecte, niet complete, en niet transparante registratie of afhandeling vaststellen. Over diverse incidenten hebben we tijdens het begin 2023 door u geïnitieerde bewonersoverleg onze verontrusting al kenbaar gemaakt. (Zie laatste kolom)

Hier komt bij dat de indruk ontstaat dat Sachem een beweging maakt om juist minder transparant te opereren. Zie het zoutzuur incident van 18 september 2021. Merkwaardig is voorts dat de inspectie n.a.v. incidentonderzoek schrijft dat er geen patroon zichtbaar is, terwijl veel incidenten te maken hebben met ouderdom van apparatuur. Nog verontrustender is een ander patroon dat zichtbaar wordt: Pas als er iets behoorlijk misgaat met de oude apparatuur komt Sachem in beweging. Dat doet vrezen voor het ernstige scenario dat één van de inmiddels zeer oude reactoren faalt, met mogelijk catastrofale gevolgen voor de omgeving.

We verwachten daarom een duidelijke reactie, gaan ervan uit dat u die in samenspraak met uw directeur opstelt en ons ook spoedig doet toekomen, een reactie die ons vertrouwen geeft dat de registratie en afwikkeling van incidenten zorgvuldiger en transparanter gaat verlopen.

Hoogachtend, de bewoner deelnemers aan 'Gesprek ODRN en bewoners Zaltbommel'

Incidenten overzicht

Datum	Incident/ calamiteit	Registratie en afhandeling	Ter sprake gekomen
24 juli 2019	Een lekkage aan een leiding waarbij ca. 150 liter reagens (omschreven als water/zoutmengsel) gelekt is.	Dit incident is niet/nooit afgehandeld. Het warme weer was mede een oorzaak van het incident	
13 september 2020	Methylchloride lekkage. Een kraantje, waarvan al geruime tijd daarvoor onderkend was dat het op een verkeerde plek zat, wordt per ongeluk opengestoten, waarna methylchloride ontsnapt. De vrijgekomen wolk wordt (gedeeltelijk) neergeslagen door een geactiveerde sprinkler, en verplaatst zich daardoor richting een openstaande deur van hal 2, die dan direct gesloten wordt. Een medewerker van de bedrijfsbrandweer die direct beschermende kleding aantrekt, draait het kraantje dicht. Dan is 92 kg vrijgekomen. Sachem verzuimt om direct (d.w.z. conform de wettelijke eisen) het incident te melden aan de bevoegde gezagen. Dat gebeurt pas de volgende dag. Enkele dagen daarna stelt het door Sachem aangetrokken bureau Haskoning vast, na berekening in Safeti-NL op basis van een vergelijkbare (model)stof vinylchloride, dat de omgeving geen hinder ondervonden kan hebben. Sachem geeft voorts aan Arcadis opdracht tot nader onderzoek naar dit incident. Eind november wordt het rapport met de inspectie besproken.	De inspectie geeft na bestudering van het door Arcadis opgeleverde onderzoeksrapport de aanbeveling om het onderzoek te verdiepen door ook te analyseren wat had kunnen gebeuren. Die aanbeveling wordt echter niet opgevolgd. De inspectie concludeert ook: "In het onderzoeksrapport ontbreekt een analyse waarom Sachem de eigen instructies niet toegepast en gevolgd heeft" En ook: "Uit de rapportage blijkt niet dat Sachem onderzocht heeft wat de reden is dat aanbevelingen uit de HAZOP-studie niet uitgevoerd zijn." Duidelijk is dat de inspectie een minder positief beeld heeft van de afwikkeling van deze calamiteit dan Arcadis doet voorkomen.	
28 November 2020	Lekkage van twee kuub epichloorhydrine door een defecte pomp. De lekkage is ontstaan door slijtage van een van de lagers van de pomp, waardoor de as is gaan slingeren en schade is ontstaan aan de magneetafdichting. De levensduur van een lager wordt bepaald door het aantal bedrijfsuren. Met deze 22 jaar oude pomp kan het einde van de levensduur van het lager inmiddels wel bereikt zijn. De wachtchef geeft na het incident aan dat er voorafgaand aan het incident 3 tot 10 cm regenwater in de put stond, waardoor alle ECH werd afgedekt, ECH is zwaarder dan water. Het analyserapport vermeldt dat dit het eerste ECH-lekkage incident was. In de 'root cause failure analysis' staat "geen trend eerste lekkage "	Twee jaar eerder was tijdens het verpompen van ECH ook al een pomp gaan lekken waardoor een spill ontstond van circa 30 liter ECH. Eén van de maatregelen van Sachem was het onderzoek naar vergelijkbare situaties bij andere pompen, waarbij Sachem aangaf een ingenieur in dienst te hebben genomen. Cynisch genoeg concludeerde de inspectie toen dat Sachem hiermee aantoonde lering te trekken uit het incident. Twee jaar later is Sachem het incident alweer vergeten. Opmerkelijk ook dat de vraag wat er gebeurd zou zijn als het niet geregend had, niet wordt gesteld, laat staan beantwoord.	ja
28 december 2020	Doordat een glazen T-stuk is gebroken, is een mengsel van water (75%) en MEK (25%) vrijgekomen in de fabriekshal. Het glazen T-stuk brak doordat er een Lototo-kap op viel. Al eerder was geconstateerd dat de Lototo- kap kapot was, maar toch laten hangen.	Deze incidentrapportage verraste ons. Onze zorg (onderbouwd door een deskundige) over het risicovolle gebruik bij Sachem van glazen apparatuur was al in 2016 door ons aan de inspectie kenbaar gemaakt. Sachem geeft aan de impact van scenario's op glaswerk in het algemeen nogmaals Hazop te gaan beoordelen. Of dit gebeurd is, is onduidelijk. Zie ook het incident van 25 september 2023	
19 januari 2021	Een lekkage, ingeschat op 100-200 liter, van een pomp in Tankput 3 van een oplossing 70% TMA-HCl in water. Als mogelijk oorzaak wordt onvoldoende onderhoud genoemd. De pomp was geïnstalleerd in 2002. Het analyserapport van Sachem vermeldt voorts een drietal preventie/leer/verbeter/informeer activiteiten.	De toezichhoudende instantie meldt terug dat de stoffeigenschappen niet in het analyserapport zijn opgenomen. Verder zien we niet van alle acties een evaluatie terug. Negen maanden later is er opnieuw een lekkage. Zie volgende incident.	
18 september 2021	Wederom een lekkage, nu van HLC: twee kuub zoutzuur. Analyse en vervolgacties worden, net als bij andere incidenten, door Sachem in een <i>root cause failure analysis</i> vastgelegd. Maar deze analyse wordt in overleg met de ODRN en op verzoek van Sachem geoormerkt als <i>controlled copy</i> , wat betekent dat het rapport dan alleen bij het bedrijf ter inzage is.	De door Sachem aangedragen analyse en verbeterplannen zijn ons niet bekend. De basisoorzaak van de druppellekkage is niet helder beschreven, vermoedelijk onvoldoende toezicht of onderhoud. De burgemeester die zich vanaf 2020 nadrukkelijker bezig ging houden met het veiligheidsdossier, blijkt – afgaand op de informatie die hij 27 jan. 2022 aan de gemeenteraad verstrekt - niet op de hoogte te zijn gesteld van dit en van vorig incident.	
19 augustus 2022	Lekkage 150 liter koudemiddel R507. Het incident staat vermeld in het incidentenoverzicht van 2022 dat te vinden is op de website van de ODRN in het dossier Sachem.	De korte rapportage over het incident blijkt te zijn overgenomen uit een melding/rapportage van Sachem. Daarin staat dat het vrijgekomen koudemiddel niet schadelijk is voor de ozonlaag. Wat Sachem verzwijgt, is dat het ging om een zeer, zeer schadelijk broeikasgas.	ja
8 september 2022	Een lekkage van 1,3-dichloorpropanol	Wederom worden door Sachem de stoffeigenschappen niet voldoende duidelijk gemaakt. Is de stof aquatoxisch, vraagt de inspectie. Het betrof om een lekkage van circa 50 liter.	
september 2023	Een lekkage van een IBC die abusievelijk werd gevuld met zoutzuur.	Is vier maanden geleden gebeurd. De analyse hebben we nog niet kunnen inzien. Omvang van de lekkage is ons niet bekend.	Ja
25 september 2023	Door een gesprongen glazen leiding is er 20-25 liter MEK (methylethylketon) gelekt in de hal. De rapportage over incidenten in 2023 is nog niet beschikbaar op de ODRN-website.	Zie ook het incident op 28 dec. 2020. De analyse is ons onbekend. Nogmaals: Zorg over gebruik van glazen apparatuur bij Sachem is al in 2016 aan de inspectie kenbaar gemaakt.	ja